

ارزیابی آسیب پذیری گونه های ماهی در صید آب های خلیج فارس و دریای عمان تحت تأثیر

تغییرات اقلیمی بر اساس پارامترهای جمعیتی

سید امین الله تقوی مطلق¹*

¹ موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران

*مسئول مکاتبات: s_taghavimotlagh@hotmail.com

چکیده: با توجه به این که اکوسیستم های دریایی در حال گرم تر شدن و کم تر شدن اکسیژن و در نهایت اسیدی تر شدن می باشند و از طرفی شواهد مشخصی مبنی بر این که گونه های ماهی در مقیاس منطقه ای و جهانی به وسیله صیادی تهدید می شوند، وجود دارد، به همین دلیل بررسی آسیب پذیری ذاتی گونه های عمده صید و درک چگونگی آن اهمیت زیادی می یابد. شاخص های متعددی جهت طبقه بندی آسیب پذیری گونه های آبی وجود دارد که یکی از مهم ترین آن ها شاخص های بیولوژیک و اکولوژیک ماهیان است. این تحقیق تلاش دارد که با بررسی پارامترهای جمعیتی و همچنین روند دو دهه گذشته گونه های عمده صید در آب های جنوب، در چهارچوب های جهانی تغییرات اقلیم (IPCC) طبقه بندی آسیب پذیری آن ها را انجام دهد. به طور کلی آسیب پذیری گونه های آبی تحت تأثیر حساسیت (استعداد یک گونه در برابر تأثیرات تغییر اقلیم) و ظرفیت سازگاری (توانایی یک گونه در برابر تأثیرات تغییر اقلیم) آن ها شکل گرفته و تحت تأثیر خطرات اقلیمی (افزایش حرارت، کاهش اکسیژن و اسیدی شدن آب اقیانوس ها) و میزان در معرض خطر بودن آن ها مورد سنجش قرار می گیرد. در این مطالعه با توجه به روند بیست ساله صید آب های جنوب و با کمک شاخص آسیب پذیری زیستی که دارای مقادیر 0 تا 100 است، طبقه بندی زیر انجام گرفت (آسیب پذیری کم با مقادیر 0 تا 25، آسیب پذیری متوسط 25 تا 50، آسیب پذیری زیاد 50 تا 75 و آسیب پذیری خیلی زیاد 75 تا 100 است). طبقه بندی ها شامل موارد زیر است؛ طبقه آسیب پذیری ذاتی کم: ماهیان مید، گوزیم، کفشک پرلکه. طبقه آسیب پذیری ذاتی متوسط: سنگسر، زمین کن هندی، کفشک زبان گاوی، کفشک تیزدندان، گربه ماهی خارنازک، زرده، سوکلا. طبقه آسیب پذیری ذاتی زیاد: هامور، شعری، گربه ماهی بزرگ، کوسه ماهی، یال اسبی. طبقه آسیب پذیری ذاتی خیلی زیاد: میش ماهی معمولی، کوتر، سفره ماهی، سوس ماهی. بدون شک این نوع طبقه بندی می تواند برای مدیران شیلاتی و مدیریت صیادی مفید باشد و آن ها را جهت درک بهتر شرایط گونه های صید و برنامه ریزی مناسب کمک نماید. در واقع در این رویکرد شناخت و درک بهتری نسبت به تغییر شرایط گونه های ماهی بر اثر تغییرات اقلیمی خواهیم داشت و ریسک خطر مواجه شدن گونه های ماهی و قابلیت سازگاری آن ها مشخص می شود.

کلیدواژه ها: آسیب پذیری ذاتی، پارامترهای جمعیتی، چهارچوب جهانی تغییر اقلیم